

BETH YW'R PWYNT?

10 rheswm dros lenwi'r blychau bach
rhyfedd ar ddiwedd ffurflenni

1 CWESTIYNAU, CWESTIYNAU...

Ble bynnag y byddi'n mynd, mae pobl am wybod dy fusnes. Dy oed, rhyw, rhywioldeb, hil, crefydd, anabledd ... Ble mae'r holl wybodaeth yn mynd?

Mae'n cael ei ddefnyddio i wella pethau.

Mae'n dweud wrth awdurdodau lleol ble i gyfeirio'u gwasanaethau; mae'n arwydd i fudiadau os nad yw pobl benodol yn eu defnyddio; ac mae'n sicrhau dy fod yn cael dy ran o'r hyn rwyt ti'n ei dalu amdano.

Does dim modd newid pethau heb dy gymorth di.

DYDY'R BRAWD MAWR DDIM YN DY WYLIO DI. ER BOD HYNNY'N ANODD EI GREDU.

Mae pobl yn dweud wrthym am fod yn ofalus wrth rannu gwybodaeth bersonol, rhag ofn bydd pobl yn dwyn ein hunaniaeth.

Ond pan fyddi'n rhoi gwybodaeth am dy oed, hil, crefydd, anabledd, rhywioldeb neu beth bynnag, efallai i dy awdurdod lleol, gelli fod yn dawel dy feddwl y bydd y wybodaeth yn cael ei ddefnyddio i wella pethau. Mewn gwirionedd, fel rheol bydd neb yn gwybod mai ti atebodd!

3 NID TI SY’N BWYSIG. WIR. YN ANFFODUS.

Wyt, weithiau rwyf yn llenwi ffurflen gyda’th enw a’th gyfeiriad. Ond mae’r adran am oed, hil, rhywioldeb ayyb bron bob tro yn cael ei thrin ar wahân.

Mae dy wybodaeth bersonol yn ymwneud â ti -helo! - a’r gweddill yn ystadegau. Ac os ydyn nhw weithiau yn ei gadw ar dy ffeil, bydd hynny er mwyn sicrhau dy fod ti fel dyn/menyw gwyn/du, hŷn/iau, priod/sengl, strêth/hoyw yn derbyn y gwasanaeth cywir.

DYDDIAU CHWYLDRO!

Mae rhai pobl yn ofni rhoi gwybodaeth rhag ofn y bydd yn syrthio i'r dwylo anghywir.

Ond pan fydd corff cyhoeddus yn derbyn dy ffurflen, dydyn nhw ddim yn ei ffeilio yn y seler. Mae cyfreithiau caeth iawn i sicrhau eu bod yn amddiffyn y manylion ac yn delio gyda hwy mewn ffordd gyfrifol.

Ac os nad oes gen ti hyder ynddynt am unrhyw reswm – neu os nad wyt yn teimlo'n gysurus – paid rhoi'r wybodaeth iddynt. All neb dy orfodi.

FELLY. GOFYN.

Pa wybodaeth maen nhw'n gofyn amdano?

Byddant eisiau gwybod os wyt ti'n ddyn neu fenyw. Efallai byddant eisiau gwybod am dy gefndir ethnig. Ac fe fyddant eisiau gwybod i ba categori oed wyt ti'n perthyn.

Y dyddiau yma, mae'n bosib y byddant hefyd am wybod am dy rywioldeb: wyt ti'n hoyw/lesbiaid, heterorywiol (strêt) neu ddeurywiol?

Nid er mwyn cael pryd bach o fwyd a noson yn y sinema. Maent am wybod er mwyn gwneud eu gwaith yn iawn. Mae'r un peth yn wir am anabledd. Mae data fel hyn yn helpu'r awdurdodau i gael eu gwasanaethau'n iawn.

6 CAEL EU GWASANAETHAU'N IAWN? FE GAWN NI WELD.

Wel, fedrwn ni ddim cwyno bod awdurdodau yn gwastraffu arian os nad ydym yn barod i helpu.

Beth am rai enghreifftiau. Os oes llawer o bobl hŷn mewn ardal, efallai bod angen mwy o wasanaethau Galw'r Gyrrwr. Mae anghenion iechyd arbennig gan grwpiau penodol: mae cyfraddau uwch o ganser y fron ymysg lesbiaid, er enghraifft, felly rhaid darparu ar eu cyfer. Efallai nad Saesneg yw eich iaith gyntaf, ac y byddai'n well gennych lyfrau llyfrgell yn eich iaith eich hun.

Gallwch ddeall fod angen iddynt wybod.

7 HIL, RHYW, CREFYDD, RHYWIOLDEB? DYNA'R CWBL?

Wel, pwy sy'n gofyn? Yn dibynnu pwy sy'n gofyn am y ffurflen, mae modd gweld fel rheol pam fod angen y wybodaeth.

Efallai eu bod am wybod os wyt ti'n ddigartref. Neu os oes gen ti gyflwr arbennig. Neu wyt ti'n drawsrywiol. Efallai bod angen gwybod am dy gyflog neu fudd-daliadau.

Nid busnesa yw hyn – mae'r wybodaeth yn helpu i wella gwasanaethau drwy dargedu'r bobl iawn. Ac, wrth gwrs, ni fydd yn cyfeirio yn ôl atat ti'n bersonol.

8 MAE ANGEN I GYFLOGWYR WYBOD HEFYD.

Mae'n hawdd gweld pam fyddai angen i'r cyngor lleol wybod y ffeithiau hyn, ond beth am achos lle mae cwmni preifat yn gofyn am lenwi ffurflen fel hyn? Wrth ymgeisio am swydd er enghraifft?

Mae'r rhesymau yn debyg: sicrhau eu bod yn deg, a bod pobl o bob cefndir yn cael eu cynrychioli. Ac wrth gwrs mae'r manylion yn cael eu hamddiffyn gan yr un cyfreithiau caeth.

RYDYCH CHI AM WYBOD BETH!!!?

Gall ymddangos yn fusneslyd pan fo rhywun yn gofyn cwestiynau wyneb yn wyneb yn hytrach na llenwi ffurflen. Ond mae'r un fath. Nid oes ganddynt ddiddordeb personol, yn y ffordd honno. Maent yn gwneud yr un fath gyda phawb. Ac os fyddai'n well gen ti llenwi'r ffurflen dy hun, gelli ddweud hynny.

AR DY DRAED!

Mae'n naturiol teimlo'n amddiffynnol dros wybodaeth bersonol. Yn fwy na naturiol, mae'n synhwyrol.

Ond os nad yw awdurdodau lleol ac ysbytai a heddluoedd a chyflogwyr yn gwybod pwy sydd yna, does dim disgwyl iddynt gael yr atebion iawn.

Os na fyddi'n llenwi'r ffurflen, ac yna y byddi'n gweld fod neb wedi ystyried dy anghenion DI, wel, fedri di ddim cwyno.

BETH YW'R PWyNT?

10 rheswm dros lenwi'r blychau bach
rhyfedd ar ddiwedd ffurflenni

Cefnogwyd dylunaid dwyieithog y llyfryn hwn gan Gyngor Caerdydd
Cynhyrchwyd gan Warwick Worldwide Ltd
www.stonewallcymru.org.uk